

3. Cum ad baptisterium pervenerint, si altare ibi habeatur, se sistunt, sacerdos in medio ante altare, reliqui a lateribus ejus vel prout fieri potest, et crucifer cum ceroferariis in plano ad cornu epistolæ, si autem altare non habeatur, tunc crucifer et ceroferarii se sistunt in loco magis opportuno, sacerdos ante crucem, et reliqui a lateribus vel in circuitu ejus.

4. Stantibus crucifero et ceroferariis, reliqui omnes genuflectunt infra litanias, quia hæ semper a genuflexis dicuntur.

Sacerdos recitat litanias, aliis respondentibus. Ad versum *ut fontem* solus sacerdos surgit, eundem versum bis dicit, et stans versus fontem, utraque vice fontem bis signat, ut signa crucis indicant. Deinde iterum genuflectit, et litanias absolvit.

Ad *Dominus vobiscum* sacerdos surgit, et oratione dicta omnes surgunt, ac se sistunt juxta fontem, sacerdos facie ad altare conversa, si nihil obstet. crucifer cum ceroferariis e regione sacerdotis, facie et Crucifixi imagine ad eundem conversis, et reliqui in circuitu.

Sacerdos incensum imponens, illud benedicit, et fontem ter more solito incensat.

De Sacramento Pœnitentiæ.

ORDO MINISTRANDI SACRAMENTUM PŒNITENTIÆ.

168. *Sacerdos ad audiendam Confessionem vocatus, promptum facilemque se præbeat, ac priusquam ad audiendum accedat, si tempus suppetat, ad hoc ministerium recte sancteque obeundum, divinum auxilium piis*

precibus implorabit. Si autem confessarius inopinato et confestim advocetur, sufficit quæcumque oratio jaculatoria fervens seu subita mentis in Deum elevatio.

« Sanctissimus Dominus Noster Pius PP. IX omnibus et » singulis confessariis in universo orbe catholico existenti- » bus, infrascriptam orationem antequam ad sacramentales » excipiendas confessiones assideant, corde saltem contrito et » devote recitantibus, centum dierum indulgentiam semel » tantum in die acquirendam, elementer est elargitus » (1).

Da mihi, Domine, sedium tuarum assistricem sapientiam, ut sciam judicare populum tuum in justitia, et pauperes tuos in judicio. Fac me ita tractare claves regni cælorum, ut nulli aperiatur cui claudendum sit, nulli claudam cui aperiendum sit. Sit intentio mea pura, zelus meus sincerus, charitas mea patiens, labor meus fructuosus. Sit in me lenitas non remissa, asperitas non severa, pauperem ne despiciam, diviti ne aduler. Fac me ad alliciendos peccatores suavem, ad interrogandos prudentem, ad instruendos peritum. Tribue, quæso, ad retrahendos a malo solertiam, ad confirmandos in bono sedulitatem, ad promovendos ad meliora industriam : in responsis maturitatem, in consiliis rectitudinem, in obscuris lumen, in implexis sagacitatem, in arduis victoriam; inutilibus colloquiis ne detinear, pravis ne contaminer, alios salvem, meipsum non perdam. Amen.

169. Confessiones excipiendæ sunt *in ecclesia*, non autem *in privatis ædibus*, nisi adsit casus alicujus necessitatis vel saltem causa rationabilis, uti infirmitas pœnitentis aut confessarii, confessio clericorum, etc. Si quis extra ecclesiam confessionem excipiat, id præstare studeat in loco decenti et patenti, et non clauso, præcipue si mulieris audiat confessionem ad omnem evitandam suspicionem (2).

170. Confessiones in ecclesia excipiendæ sunt in sede

(1) S. C. Indulg. 27 Mart. 1854, apud Prinzivalli, n. 640.

(2) Baruffaldus tit. 18, n. 5 et seq. Catalanus in rit. Rom. tit. 3, c. 1, § 7.

confessionali, extra quam nemini, nisi in casu necessitatis, feminarum saltem confessiones audire licet (1).

Sedes confessionalis posita esse debet in apto ecclesiae loco, satis ab altaribus remoto, et ita patenti, ut undique conspici possit; non autem in angulis aut parvis sacellis, neque in aliis secretis ecclesiae locis. Unde: 1° cum sacristia conspicuus ecclesiae locus dici non possit, ibidem confessiones praecipue mulierum excipi nequeunt, nisi poenitens praemorbo vel infirmitate aut alia gravi ratione in confessionali se sistere non valeat, vel nisi tali surditate laboret, ut confiteri non possit, quin ab aliis audiatur. 2° Cum locus debeat esse conspicuus, sequitur non esse excipiendas confessiones, saltem mulierum, ante vel post lucem diei (2), vel, si tenebrae sint, lumen apponendum esse, uti plures synodi praescribunt. 3° Sequitur, non laudabile esse, quod velum appendatur ab anteriori parte confessionalis, ita ut confessarius conspici nequeat. Quapropter S. Carolus praescribit, ut confessionale a parte anteriori sit apertum omnino, neque ullo modo occludatur (3).

Sedes confessionalis crate perforata poenitentem inter et confessarium instructa esse debet, quae laudabiliter debet posse claudi, ne, dum confessarius cum uno poenitente loquitur, alius ab altera parte ipsum loquentem audiat. Crates non debet esse ita angusta ut locutionem impediatur sed multo minus ita aperta, ut fere sit, ac si crates non habeatur. Sola crates saltem parva sufficere non videtur; sed confessarius a poenitente totaliter disjungendus est ad obviandum periculis et suspicionibus, quibus satis provisum non est, si sola parva crates interponatur. Quo circa Baruffaldus (4) dicit, confessionale tabulis ligneis ita componendum esse, ut sola anterior

(1) III Conc. prov. Mechl. tit. 5, cap. 3. Vid. *Mélanges théol.*, 3 sér. fol. 596.

(2) S. R. C. 23 Mart. 1686, n. 2956-3105, 2; Baruffaldus tit. 18, n. 17; Cavalieri tom. 4, decr. 58, n. 4 et 5.

(3) Instruct. fab. ecclesiast. *forma confessionalis*.

(4) Tit. 18, n. 15.

pars aperta sit, quae tamen parva porta claudatur. Addit insuper tertium concilium provinciale Mechl. (1), poenitentem a sequentibus alio asserculo disjungendum esse.

171. Confessarius *superpelliceo et stola violacei coloris utatur, prout tempus vel locorum feret consuetudo*, ut rituale hoc loco praescribit, vel *nisi occasio, vel consuetudo, vel locus interdum aliter suadeat*, ut notat inter generaliter servanda in administratione sacramentorum.

Confessiones igitur sine superpelliceo et stola excipere licet: 1° si talis sit consuetudo, licet S. R. Congregatio rescripserit, ea non obstante, conveniens esse, ut in ecclesia stola adhibeatur (2). Haec consuetudo, ut observat Baruffaldus (3) praecipue viget apud nonnullos regulares, qui in habitu tantum suae religionis confessionalibus insident. Hic tamen cum Catalano distinguendum est: vel enim confessari sunt monachi aut fratres mendicantes, et tunc non quidem superpelliceum, sed tamen stolam adhibere debent, ut sacramenti administratio distinguatur ab aliis humanis actionibus, quae in communi veste peraguntur; ita Emus Dom. Cardinalis Sterckx, Archiep. Mechlinien. (4) notavit: "Regulares vero" meminerint, fas sibi non esse, confessiones audire, nisi "stola supra vestem sui ordinis adhibita": vel confessarii sunt alii clerici regulares, et tunc non tantum stolam, sed et superpelliceum adhibere debent (5). 2° Confessiones sine superpelliceo et stola excipere licet si occasio aut locus aliter suadeat, v. g. pro confessione infirmi, in necessitate, extra ecclesiam, ubi non datur occasio superpelliceum et stolam assumendi; pro quibus tamen casibus confessarius stolam

(1) Loco cit.

(2) 31 Aug. 1867, n. 5382, III; 7 Julii 1877, n. 5702, IV.

(3) Tit. 2, n. 56.

(4) In Congr. Archip. 1849, VIII.

(5) Ita Catalanus in rit. Rom. tit. I, § VII, n. IV, et tit. III, c. I, § IX, juxta praxim Ecclesiarum Urbis, complurium conciliorum provincialium particulariumque sanctiones, S. R. C. decreta atque summorum Pontificum edicta.

laudabiliter domi conservat. Aliud tamen est, dum confessiones in ecclesia et in sede confessionali excipiuntur; ubi, cum semper detur occasio, superpelliceo et stola utendum est, ad excitandam in pœnitentibus majorem humilitatem et venerationem.

172. 1. Pœnitentes ad confessionem accedere debent animo humili, habitu modesto, armisque, si gerant, depositis; et in confessionali se sistere nudis complicatisque manibus, flexi utroque genu, aversa paululum facie, ne confessarium inspiciant. Antequam incipiant confiteri, dicunt *Benedic Pater*; et confessario benedictionem impertiente, se signant; tum generalem faciunt confessionem lingua latina vel vulgari: *Confiteor Deo omnipotenti, B. Mariæ etc.* vel saltem dicunt: *Confiteor Deo omnipotenti et tibi Pater.* Deinde peracta confessione sua, concludunt dicendo: *mea culpa, mea... ideo precor etc.*

Si pœnitentes, qua decet humilitate et modestia, non accedant, monendi sunt, si opus sit. Quinimo ad confessionem admittendi non sunt, qui indecenter se gerunt, et præsertim mulieres quæ habitu impudenti accedunt.

2. Cum pœnitens ad confessionale accesserit, et genuflexus signo crucis se munierit, confessarius juxta rituale mox inquit de illius statu, quampridem sit confessus, an impositam pœnitentiam adimpleverit, etc. etc. Tum pœnitens confessionem generalem dicit, et exinde peccata sua confitetur. Dubitari potest, an rituale hic ordinem, an rem ipsam servandam præscribat. Quod rem, et non ordinem absolute servandum præscribat, probari potest ex aliis, quæ rituale eodem loco præscribit, scilicet: *Quod si pœnitens aliqua censura vel casu reservato sit ligatus, a quo ipse non possit absolvere non absolvat etc.* Quod confessarius communiter scire non potest, nisi post confessionem peccatorum. Quidquid autem sit; sæpius contingit, ut pœnitentes in confessionali sese sistant imparati, ignari, rudes, cum quibus necessario procedendum est eodem ordine, quo in rituali præscribitur. Quoad alios autem rituale non obstat, quominus pœnitentes, facto signo crucis, mox confessionem generalem dicant, et exinde peccata sua confiteantur.

3. Confessarius cooperto capite, nisi aliud notetur, tanquam judex sedere debet, quacumque dignitate pœnitentes fulgeant (1), sed averso paululum vultu, ne pœnitentis faciem inspiciat, præsertim si mulier fuerit, ita ut auribus tantum se præbeat, et consultum sit, ut linteo seu velo albo vultum suum tegat.

173. Ritus et cæremoniæ hujus sacramenti pauciores sunt, quia secreto et frequenter ministratur.

1. Rituale Romanum præscribit, ut pœnitens flexis genibus signo crucis se muniat; confessario autem signationem faciendam aut aliqua verba dicenda non præscribit: juxta plura autem particularia ritualia et nonnullos auctores confessarius pœnitenti ante initium confessionis benedicit, dicens *Dominus sit in corde tuo etc.* (2).

Quoad reliqua, rituale Romanum tantum præscribit ut confessarius post *Misereatur* ad *Indulgentiam* dextram versus pœnitentem elevet, eumque signet ad absolutionem sacramentalem, dum dicit *In nomine Patris.* Hæc elevatio manus durare debet usque ad dictam pœnitentis signationem, post quam manus demittitur.

Preces ante dextræ elevationem, scilicet *Misereatur*, sicut et *Passio Domini nostri J. C.* quæ post absolutionem dicuntur, recitantur aperto capite junctisque ante pectus manibus, quia confessarius orat pro pœnitente; verba autem *Et ego auctoritate ipsius* cum absolutione sacramentali dicuntur cooperto capite. Hæc licet non præscripta, laudabiliter tamen servantur. Si manus sub precibus non jungantur, optime super genua ponuntur: item sinistra, dum dextra est elevata vel aliquid agit, super genu sinistrum ponenda est. Ad nomen *Jesu Christi* caput, nisi sit apertum, detegitur.

Not. 1° Elevatio dextræ est actus, quo sacerdos suam jurisdictionem demonstrat; ideoque fit, ut actio cum verbis con-

(1) III Conc. prov. Mechl. tit. 5, c. 2; Castaldus lib. 2, s. 14, c. 5, n. 3; Catalanus in rit. Rom. tit. 3, c. 2, § 3, n. 21 et 22.

(2) Mechl. Brug. Gand. Torn. Leod. Camer. Gousset, *Instruct. sur le rituel*, tom. 6, fol. 402; Schuster instructio practica p. 12, c. 8, n. 6.

cordet. Præscribi videtur ad formam impositionis manus super caput pœnitentis, et proinde ita extendenda est, ut palma, non autem parvus digitus, pœnitentem respiciat. Ex pervertusta Ecclesiæ disciplina ab ipsis, ut probabile est, Apostolis tradita, super pœnitentes, dum reconciliabantur, fiebat manus impositio. Postquam autem confessionalis sedis forma introducta est, loco impositionis manus super caput pœnitentis, successit manus dextræ elevatio (1).

Not. 2° Convenit preces et absolutionem semper dicere voce non elata, sed tamen distincta, et ita mediocri, ut adstantes non intelligant, ne, si quis sine absolutione dimitatur, id audire queant.

2. Preces *Misereatur, Indulgentiam et Passio Domini*, etsi sint valde salutares, ordinariè dicendæ, et pro libito non omittendæ, licite tamen juxta rituale Romanum omitti possunt in confessionibus frequentioribus et brevioribus (2), ut dum pœnitens sæpius redit, dum post absolutionem recordatur peccatum etc. item in magno pœnitentium concursu (3).

3. Urgente gravi aliqua necessitate, in periculo mortis, confessarius juxta rituale Romanum breviter dicere potest: *Ego te absolvo ab omnibus censuris et peccatis in nomine Patris †, et Filii, et Spiritus Sancti. Amen.*

4. Si pœnitens non absolvatur, confessarius voce mediocri seu aliquantulum secreta lente dicere potest *Misereatur etc.* et deinde elevata manu *Indulgentiam* illum in fine signando, sine qua elevatione manus et benedictione nullus pœnitens quantumvis indispositus dimitti potest (4).

(1) Ita Fornici p. 3, c. 11.

(2) S. R. C. 28 Feb. 1847, n. 4936-5089, 2.

(3) Baruffaldus tit. 19, n. 11.

(4) Baruffaldus tit. 19, n. 7; Catalanus in rit. tit. 3, cap. 2, n. 20; Fornici p. 3, cap. 11.

DE ABSOLUTIONE AB EXCOMMUNICATIONE, SUSPENSIONE,
INTERDICTO ET IRREGULARITATE.

174. Ad validitatem absolutionis ab excommunicatione, suspensione, interdicto et irregularitate, certa verba ex natura rei non requiruntur, sed quæcumque verba aut alia signa externa voluntatem absolvendi exprimentia sufficiunt. Certæ tamen formæ in rituali Romano ponuntur, quæ a delegatis ordinariè adhibendæ sunt.

175. I. Confessarius habens facultatem absolvendi excommunicatum in foro sacramentali, absolvere debet juxta formam communem, quæ absolutioni sacramentali præmittitur, scilicet: *Ego auctoritate ipsius te etc.*; nullaque alia forma vel cæremonia requiritur.

In foro exteriori, si a superiore certa forma præscripta sit, hæc omnino servanda est; si præscripta sit communis forma Ecclesiæ, intelligitur forma communis, quæ absolutioni sacramentali præponitur; si præscripta sit forma Ecclesiæ consueta, servanda est forma in rituali Romano præscripta; si nulla forma præscripta sit, tunc adhibenda est forma Ecclesiæ consueta prædicta, nisi res non fuerit adeo gravis, quo casu sufficit sola forma absolutionis *Dominus noster*, desumpta ex forma Ecclesiæ consueta. Si excommunicatio sit publica, absolutio quoque fit publice; si autem sit occulta, occulte sine cæremonia et sine solemnî ritu impertienda est.

Sacerdos pro hac absolutione se induit superpelliceo et stola violacea (1). Percussio excommunicati ad singulos versus psalmi *Miserere* fieri solet (2).

II. Præfato igitur modo parochus seu confessarius procedit cum apostata, hæretico, vel schismatico, qui se convertere, et in ecclesiam catholicam recipi desiderat.

1° Si ille pœnitens in periculo mortis sit constitutus, valide autem sit baptizatus et rite dispositus, absolvendus

(1) Baruffaldus tit. 20, n. 15.

(2) Baruffaldus ibid., n. 24.

est ab omnibus peccatis et censuris, quantumvis reservatis, prout rituale præscribit in ordine ministrandi sacramentum pœnitentiæ.

2º Extra mortis periculum ille pœnitens prius errorum suorum pravitatem agnoscere et detestari debet, ut in rituali præscribitur de baptismo adulatorum; per se autem fidei professio vel externa seu publica abjuratio non requiritur, quia in rituali nulla præscribitur nec habetur. In Pontificali quidem ponitur *ordo ad reconciliandum apostatam, schismaticum vel hæreticum*; hic autem spectat ad officia Pontificalia, et tantum adhibetur, cum Pontifex aliquem reconciliare voluerit, ut in ejus rubricis notatur. Quapropter confessarius habens facultatem absolvendi in foro interiori seu in confessione, pœnitentem absolvit per formam communem in absolutione sacramentali præscriptam: *Et ego auctoritate ipsius te absolvo ab omni vinculo excommunicationis* etc. Nulla vero alia forma vel cæremonia requiritur.

3º Si autem a Superiore, pro foro externo, cum ita fieri expedierit, certa forma sit præscripta, prout Superior pro opportunitate et necessitate aliquid specialiter servandum præscribere potest, uti rituale hoc loco supponit, illa omnino servanda est, v. g. professio fidei juxta formam Pii IV, publica abjuratio, etc. (1). Si vero Superior certam formam non præscribat, tunc servatis illis, quæ in rituali *primo* et *secundo* præscribuntur, pœnitens absolvendus est per formam in rituali positam, ut supra dictum est; alia autem abjuratio vel professio fidei non requiritur.

III. Pro absolutione excommunicati jam mortui, sacerdos induit superpelliceum et stolam nigram (2). Psalmus *Miserere* dicitur cum *Requiem æternam* in fine. Post psalmum antiphona *Exultabunt* repetitur. Ubi dicitur *propter tale factum*, excommunicationis causa exprimitur.

176. Absolutio a suspensione et interdicto si fiat in foro

(1) Vid. Bened. XIV de syn. diœc. lib. 5, cap. 2, n. 9; Lucius Ferraris *abjurantes* n. 10 et *fidei professio* n. 2; Statuta diœc. Mechl. n. 163.

(2) Baruffaldus tit. 21, n. 30.

sacramentali; simpliciter utendum est forma generali, quæ præmittitur absolutioni sacramentali: *Te absolvo ab omni vinculo excommunicationis, suspensionis et interdicti*.

In foro exteriori si forma in commissione præscripta sit, hæc exacte servanda est; si autem nulla præscripta sit, adhiberi potest forma, quæ habetur in rituali Romano.

177. Dispensatio super irregularitate si fiat in foro sacramentali; tunc confessarius, postquam absolverit a peccatis, consequenter addere debet *Et eadem auctoritate* etc. ut in rituali Romano. In foro exteriori eadem adhibetur forma, ut ibidem notatur.

Notandum pro his omnibus, cavendum esse sacerdoti, ne ullo modo in iis facultatis suæ terminos excedat.

De Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento.

DE VENERATIONE SS. SACRAMENTI.

178. Rituale ante omnia agit de reverentia, qua venerabile hoc Sacramentum tum tractandum, custodiendum et administrandum, tum colendum et suscipiendum est. Oportet, ut sacerdotes omnes et præcipue ecclesiarum rectores ac parochi ad hæc ritualis præscripta bene attendant; et diligentissime curent, ut vasa ss. Sacramenti munda sint et nitida, tabernaculum splendide ornatum, corporale mundum substratum, lampas decens et continuo ardens. Si expensarum forte habenda sit ratio, scire debent, ss. Sacramenti cultum omnibus aliis præferendum esse, et omnino convenire non posse, ut statua aut imago alicujus Sancti magis ornata appareat, quam ipsum tabernaculum ss. Sacramenti. Satagant quoque, ut exemplo suo devotionem et venerationem populo inspicient; accedentes ad tabernaculum, flexis genibus suppliciter adorent, ipsumque transeuntes semper usque ad terram devote genuflectant, etc. etc.